

Liceum ogólnokształcące im. Stefana Czarnieckiego w Nisku

Program profilaktyczny szkoły na lata 2010 - 2014

Nisko 2010

SPIS TREŚCI

I.	Wprowadzenie	3
II.	Podstawy prawne działań profilaktycznych podejmowanych w szkole	3
III.	Cele działań profilaktycznych	5
IV.	Diagnoza	6
V.	Profilaktyka w szkole	7
VI.	Treści programowe	8
VII.	Sposoby realizacji treści programowych.....	8
VIII.	Metody pracy	9
IX.	Przewidywane efekty podjętych działań pedagogicznych	9
X.	Sposoby ewaluacji	9
XI.	Plan działań profilaktycznych	10

I. Wprowadzenie

1. Zadaniem szkolnej profilaktyki jest chronienie młodzieży przed zagrożeniami poprzez działania wychowawczo- profilaktyczne, a także reagowanie w sytuacjach rozpoznawania pierwszych prób podejmowania ryzykownych zachowań.
2. Szkolny program profilaktyki obejmuje profilaktykę skoordynowaną z działaniami wychowawczymi. Obiektem działań jest całe środowisko szkolne.
3. Program jest opracowany na podstawie diagnozy obszarów problemowych szkoły i dotyczy części aspektów szkolnego programu wychowawczego, a głównie działań prozdrowotnych, współpracy szkoły z rodzicami uczniów oraz środowiskiem lokalnym.

II. Podstawy prawne działań profilaktycznych podejmowanych w szkole

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawie nieletnich (Dz. U. z 2002r. Nr 11, poz. 109);
2. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535);
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr 35, poz. 230 z późn. zm.);
4. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomani (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 198);
5. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r. nr 10, poz. 55).
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2002 r. Nr 51, poz.458 z późn. zm.);
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem. (Dz. U. z 2003 r. Nr 26, poz. 226).

§9 stanowi, że szkoły i placówki podejmują działania interwencyjne polegające na powiadomieniu rodziców i Policji w sytuacjach kryzysowych, w szczególności, gdy dzieci lub młodzież używają, posiadają lub rozprowadzają środki lub substancje, o których mowa w §1 w/w rozporządzenia (środki odurzające, substancje psychotropowe, środki zastępcze).

§10 nakłada na szkołę opracowanie, zgodnie ze statutem, strategii działań wychowawczych i zapobiegawczych oraz interwencyjnych wobec dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem, która uwzględnia m. in. procedury postępowania w sytuacjach szczególnych zagrożeń oraz sposób współdziałania pracowników szkoły ze służbą zdrowia i Policją w sytuacjach wymagających interwencji;

8. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawie nieletnich (Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109 z późn. zm.).

Art. 1 §1 określa, w stosunku do kogo i w jakim zakresie przepisy ustawy można stosować. I tak:

- 1) w zakresie zapobiegania i zwalczania demoralizacji - w stosunku do osób, które nie ukończyły lat 18 (nie określono dolnej granicy wieku),
- 2) w zakresie postępowania w sprawach o czyny karalne - w stosunku do osób, które dopuściły się takiego czynu po ukończeniu 13 lat, ale nie ukończyły lat 17,
- 3) w zakresie wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych - w stosunku do osób, względem których środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez te osoby lat 21.

Art. 1 §2 określa, że:

4) **nieletni** to osoba, o której mowa w §1,

5) **czyn karalny** to czyn zabroniony przez ustawę jako:

- przestępstwo - czyn człowieka zabroniony pod groźbą kary, która określa jego znamiona, zawiniony i szkodliwy społecznie w stopniu wyższym, niż znikomy),
- przestępstwo skarbowe.

9. Ustawa z dnia 20 maja 1971 r Kodeks Wykroczeń (Dz. U. z 2007 r. Nr 109 poz. 756 z późn. zm.).

Na zasadach określonych w w/w ustawie odpowiada ten, kto popełnia czyn zabroniony po ukończeniu lat 17.

Art. 1. § 1. stwierdza, że wykroczeniu podlega ten tylko, kto popełnia czyn społecznie szkodliwy, zabroniony przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia pod groźbą kary aresztu, ograniczenia wolności, grzywny do 5.000 złotych lub nagany.

Wykroczeniem m.in. jest:

- 1) zakłócenie wybrykami spokoju lub porządku publicznego,
 - 2) niszczenie i uszkodzanie znaków umieszczonych przez organ państwowy,
 - 3) uszkodzanie znaków lub urządzeń zapobiegających niebezpieczeństwu,
 - 4) rzucanie kamieniami w pojazd będący w ruchu,
 - 5) samowolna zmiana znaków lub sygnałów drogowych,
 - 6) prowadzeniu pojazdu przez osobę po użyciu alkoholu,
 - 7) kradzież lub przywłaszczenie mienia do określonej wartości (wartość nie przekracza 250 złotych),
 - 8) paserstwo mienia o określonej wartości,
 - 9) niszczenie lub uszkodzenie mienia, jeśli szkoda dotyczy ustalonej w Kodeksie Wykroczeń kwoty (nie przekracza 250 złotych),
 - 10) spekulacja biletami wstępu,
 - 11) utrudnienie korzystania z urządzeń przeznaczonych do użytku publicznego.
10. Uchwała Nr 186/2006 Rady Ministrów z dnia 7 listopada 2006 r. w sprawie działań administracji rządowej przeciwko przemocy w szkołach i placówkach oświatowych.

III. Cele działań profilaktycznych

1. Nadrzędnym celem programu profilaktycznego szkoły jest wszechstronny rozwój każdego ucznia oraz podejmowanie różnorodnych działań profilaktycznych zmierzających do zapewnienia mu zdrowia fizycznego, psychicznego oraz społecznego.

Cel ten będzie realizowany poprzez:

- 1) kształtowanie u uczniów odpowiedzialności za własne zdrowie,
- 2) ochronę młodego człowieka przed zagrożeniami,
- 3) zapobieganie wadom rozwojowym wynikającym z małej aktywności ruchowej i nieprawidłowej postawy,
- 4) zapoznanie z drogami zarażenia różnymi chorobami i sposobami unikania ich,
- 5) wskazanie na zależności pomiędzy właściwym odżywianiem a zdrowiem,
- 6) wzmacnianie poczucia własnej wartości,
- 7) kształtowanie umiejętności rozwiązywania problemów i konfliktów,
- 8) propagowanie zachowań antystresowych,
- 9) ukazywanie ciekawych i pożytecznych form spędzania wolnego czasu,
- 10) stwarzanie klimatu zaufania między nauczycielami a uczniami,
- 11) rozwijanie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych,
- 12) kształcenie zdolności świadomego dokonywania wyboru,
- 13) zapobieganie zachowaniom agresywnym i przemocy,
- 14) ograniczenie i eliminowanie wagarów,
- 15) wyuczanie zachowań asertywnych i budowania poczucia własnej wartości,
- 16) kształcenie umiejętności komunikacji interpersonalnej,
- 17) dostarczanie informacji o środkach uzależniających oraz uświadamianie uczniom zagrożeń uzależnieniem,
- 18) zapoznanie z ekonomicznymi, społecznymi, moralnymi i zdrowotnymi skutkami narkomanii, alkoholizmu, nikotynizmu i lekomanii,
- 19) popularyzowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu,
- 20) pokazanie perspektyw zdrowego życia i drogi do satysfakcji osobistych bez stosowania środków pobudzających i odurzających,
- 21) zaspokajanie potrzeb psychospołecznych ucznia,
- 22) przedstawienie zależności między zdrowiem własnym a zdrowiem swoich dzieci,
- 23) zwracanie uwagi na niebezpieczeństwa czyhające na uczniów w każdej chwili i sytuacji.

IV. Diagnoza

1. Liczne obserwacje wskazują, że wzrasta liczba młodych ludzi podejmujących rozmaite zachowania ryzykowne. Niosą one niebezpieczeństwa negatywnych konsekwencji zarówno dla zdrowia fizycznego i psychicznego jednostki, jak i dla jej otoczenia społecznego.
2. Do najczęstszych zachowań ryzykownych podejmowanych przez młodzież możemy zaliczyć: używanie alkoholu, palenie papierosów, próbowanie i stosowanie środków psychoaktywnych, wczesną aktywność seksualną oraz problemy suicydalne. Bardzo częstą przyczyną tych zaburzeń jest niewydolność wychowawcza i ekonomiczna rodzin, rozpad tradycyjnych więzi emocjonalnych, a także coraz słabsza odporność psychiczna młodzieży i dorosłych. Wzrost liczby zachowań patologicznych wśród młodzieży jest ściśle związany z patologizacją życia społecznego.
3. Zmiana stylu życia, zwiększanie dostępności wszystkich środków uzależniających, reklamy piwa i papierosów, tzw. „dopalaczy” zachęcają do ich używania. Picie alkoholu staje się już nie tylko sposobem spędzania wolnego czasu, ale często normą grupową. Przyczyn tego zjawiska należy szukać w trudnej sytuacji społeczno- ekonomicznej kraju, przemianach kulturowych, frustracjach i napięciach społecznych. Sięganie przez młodzież po różnego rodzaju używki wynika także z niskiego poczucia własnej wartości, z braku umiejętności radzenia sobie z frustracją i stresem, nieumiejętności przyjęcia postawy asertywnej w sytuacji nacisku ze strony rówieśników.
4. Obecnie coraz częściej obserwuje się zachowania młodzieży określane jako agresywne. Dotyczą one nie tylko chłopców, ale także dziewcząt. Młodzi ludzie nie radzą sobie z trudnościami dzisiejszego świata, nie umieją kierować własnym rozwojem, często brak im wzorców, do których mogliby dążyć. Niepokoi narastająca agresja, wulgarny język, sposób bycia, lekceważenie starszych. Przyczynami mogą być frustracje spowodowane niezaspokajaniem potrzeb dziecka w rodzinie, odrzucenie przez grupę rówieśniczą, złe wzorce wychowawcze, niepowodzenia szkolne, gry komputerowe i filmy pełne przemocy.
5. Wśród młodzieży zdarzają się przypadki samobójstw, prób samobójczych, czy też zastraszeń tego rodzaju. Z jednej strony wskazują one na problemy z radzeniem sobie w sytuacjach trudnych, a z drugiej świadczą o nieposzanowaniu życia i jego wartości. W niektórych środowiskach sytuacje takie mają charakter prawie zaraźliwy. Także środki masowego przekazu informując o przypadkach samobójstw, kreują „swoistych bohaterów”.
6. Kolejnym problemem społecznym, który dotarł do szkół są narkotyki. Obecnie narkomania stała się jednym z większych zagrożeń dla młodych ludzi. Po narkotyki sięga młodzież ze środowisk zarówno biednych jak i bogatych , przede wszystkim z ciekawości, chęci przeżycia czegoś niecodziennego, jak również aby zapomnieć o problemach. Częściej przyczyną brania jest moda, pewien lansowany przez media styl bycia. Obecnie w Polsce narkomania jest zjawiskiem stałym, nie dającym się całkowicie wyeliminować, można jedynie ograniczyć i łagodzić jej skutki. Przyczyn tego zjawiska możemy dopatrywać się w transformacji ustrojowej, w poczuciu utraty kontroli nad własnym życiem, braku autorytetów i rozpadaniu się więzi rodzinnych
7. Liczne obserwacje oraz badania dowodzą, że w ostatnich latach znacznie obniżył się wiek inicjacji seksualnej. Luźny styl życia, kryzys wartości moralnych znacząco wpływają na zachowania seksualne młodzieży. Konsekwencją tego jest fakt, iż nieletnie dziewczęta coraz częściej zostają matkami.

8. Podobnie jak w przypadku innych zachowań ryzykownych, efektywność podejmowanych działań w stosunku do młodzieży zależy w znacznym stopniu od możliwości włączenia do profilaktyki również rodziców.
9. Założeniem szkolnego programu profilaktyki jest wyposażenie uczniów w niezbędną wiedzę na temat zdrowego rozwoju, stworzenie warunków bezpiecznego funkcjonowania szkoły i monitorowanie skuteczności podjętych działań.

V. Profilaktyka w szkole

1. Szkolny program profilaktyczny adresowany jest do całej społeczności szkolnej, a więc do uczniów, nauczycieli i innych pracowników szkoły oraz rodziców i prawnych opiekunów uczniów. Jest spójny ze statutem szkoły, szkolnym programem wychowawczym, procedurami postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożeń związanych z niewłaściwymi zachowaniami młodzieży.
2. W szkole prowadzona będzie w dalszym ciągu profilaktyka na dwóch poziomach:
 - 1) profilaktyka **pierwszorzędowa** - skierowana do wszystkich uczniów i ich rodziców; jej głównym celem będzie promocja zdrowego stylu życia.
Działaniami prewencyjnymi objęci zostaną uczniowie z grup niskiego ryzyka, a realizatorami tych działań będą wszyscy nauczyciele szkoły wspierani przez specjalistów.
 - 2) profilaktyka **drugorzędowa** - skierowana do uczniów z grup podwyższonego ryzyka, jej głównym celem będzie umożliwienie uczniom wycofania się z zachowań ryzykownych, wspieranie tych osób w rozwiązywaniu problemów w trudnych sytuacjach.
Pomoc ta będzie organizowana przez przy udziale pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznej.
3. W ramach programu podjęte zostaną następujące działania:
 - 1) informacyjne,
 - 2) edukacyjne,
 - 3) integracyjne,
 - 4) wdrażające określone umiejętności,
 - 5) interwencyjne.
4. Program profilaktyczny szkoły jest uzupełnieniem programu wychowawczego szkoły, wiąże się z problematyką z poszczególnych przedmiotów, godzin wychowawczych oraz umożliwia wykorzystanie innych programów profilaktycznych opracowanych i realizowanych przez osoby kompetentne i właściwie przeszkolone.
5. Ewaluację programu profilaktycznego szkoły prowadzi zespół wychowawczy.
6. Realizatorami działań profilaktycznych są:
 - 1) dyrektor, który wyznacza osoby odpowiedzialne za jego realizację, monitoruje pracę wychowawców, dba o doskonalenie nauczycieli w zakresie działań profilaktycznych i wychowawczych oraz zabezpiecza podejmowanie działań od strony finansowej;

- 2) nauczyciele, którzy dbają o poczucie bezpieczeństwa i akceptację ucznia w klasie, realizują zadania we współpracy z rodzicami (prawnymi opiekunami), doskonałą swoje kwalifikacje i zdobywają nowe umiejętności w zakresie działań profilaktycznych i sami są wzorem konstruktywnych zachowań;
 - 3) rodzice (prawni opiekunowie), którzy biorą udział w tworzeniu i ewaluacji programu, korzystają z pomocy i wsparcia dyrektora szkoły i nauczycieli.
7. W zakresie realizacji działań profilaktycznych szkoła współpracuje z:
- 1) Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Nisku;
 - 2) Komendą Powiatowa Policji w Nisku;
 - 3) Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Nisku;
 - 4) Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku
 - 5) Parafią Rzymsko – Katolicką w Nisku;
 - 6) Samodzielnym Publicznym Zespołem Zakładów Opieki Zdrowotnej w Nisku;
 - 7) Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku;
 - 8) Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich Sądu Rejonowego w Nisku.

VI. Treści programowe

Treści programowe ujęte zostały w następujące bloki tematyczne:

- I. Troska o zdrowie fizyczne.
- II. Troska o zdrowie psychiczne.
- III. Profilaktyka uzależnień:
- IV. Przeciwdziałanie zbyt wczesnej aktywności seksualnej i troska o zdrowie potomstwa.
- V. Bezpieczeństwo na co dzień.

VII. Sposoby realizacji treści programowych

1. Wśród sposobów realizacji treści programowych należy wskazać:
 - 1) zajęcia lekcyjne z różnych przedmiotów,
 - 2) godziny wychowawcze,
 - 3) zajęcia warsztatowe prowadzone przez specjalistów np. psychologów, lekarzy, policjantów,
 - 4) zajęcia pozalekcyjne,
 - 5) wycieczki,
 - 6) imprezy szkolne np. apele, konkursy.

VIII. Metody pracy

1. Wśród metod pracy wykorzystywanych do realizacji treści programowych należy wskazać:
 - 1) wykład,
 - 2) pogadanka,
 - 3) dyskusja,
 - 4) burza mózgów,
 - 5) warsztaty dla nauczycieli i rodziców,
 - 6) zajęcia terapeutyczne,
 - 7) treningi,
 - 8) konkursy
 - 9) gry i zabawy psychologiczne.

IX. Przewidywane efekty podjętych działań pedagogicznych

1. W wyniku realizacji programu profilaktycznego
 - 1) uczeń:
 - uzyskuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną,
 - uświadamia sobie możliwości zagrożeń i potrafi się im przeciwstawić,
 - identyfikuje się ze środowiskiem szkolnym i dostrzega korzyści płynące z prowadzenia zdrowego stylu życia,
 - osiąga dojrzałą osobowość psychospołeczną;
 - 2) nauczyciele:
 - posiadają wiedzę z zakresu profilaktyki zagrożeń,
 - nawiązują bardziej ścisłe kontakty z wychowankami;
 - 3) rodzice:
 - chętnie uczęszczają na proponowane warsztaty, programy,
 - 4) w szkole:
 - występuje niski wskaźnik uczniów opuszczających zajęcia lekcyjne.

X. Sposoby ewaluacji

1. Wśród sposobów ewaluacji programu należy wymienić:
 - 1) obserwacja zachowań,
 - 2) analiza ankiet przeprowadzanych wśród uczniów, nauczycieli, rodziców,

- 3) rozmowy z uczniami, rodzicami, nauczycielami i innymi pracownikami szkoły,
- 4) analiza dokumentów np. plan pracy wychowawcy klasy, zapisy w dziennikach lekcyjnych.

XI. Plan działań profilaktycznych

Nazwa bloku	Treści programowe	Termin realizacji	Forma realizacji	Osoby odpowiedzialne za realizację
I. Troska o zdrowie fizyczne	Zapoznanie z definicjami zdrowia i choroby	zgodnie z rozkładem materiału z biologii	elementy wykładu na lekcjach biologii	nauczyciel biologii
	Troska o własne życie i zdrowie w świetle dekalogu	cały rok szkolny	lekcje religii	nauczyciel religii
	Wpływ ruchu i ćwiczeń fizycznych na postawę i budowę ciała	cały rok szkolny	lekcje wychowania fizycznego, Dzień Sportu Szkolnego	nauczyciele wychowania fizycznego
	- Znaczenie ćwiczeń korekcyjnych w likwidowaniu wad postawy	cały rok szkolny	lekcje wychowania fizycznego	nauczyciele wychowania fizycznego
	- Rola turystyki w utrzymywaniu sprawności fizycznej	cały rok szkolny	wycieczki (piesze, rowerowe), biwaki	organizatorzy wycieczek szkolnych
	Zwracanie uwagi na właściwą postawę uczniów na lekcjach	cały rok szkolny	dyskusje	nauczyciele
	Główne drogi zakażenia chorobami zakaźnymi i profilaktyka chorób	cały rok szkolny	pogadanka, dyskusja na lekcjach biologii	nauczyciel biologii
	Profilaktyka i higiena jamy ustnej	cały rok szkolny	wizyty kontrolne w gabinecie stomatologicznym	lekarz stomatolog, higienistka szkolna
	Rola poszczególnych składników pokarmowych we właściwym odżywianiu się	zgodnie z realizacją materiału z biologii	wykład, pogadanka	nauczyciel biologii
	Choroby wynikające z błędów żywieniowych	zgodnie z realizacją materiału z biologii	wykład, pogadanka	nauczyciel biologii

II. Troska o zdrowie psychiczne	Wzajemne poznanie się uczniów celem stworzenia klimatu dla współpracy i dobrego komunikowania się	pierwsze miesiące nauki w klasach pierwszych	zajęcia integracyjne prowadzone przez pedagoga lub psychologa, ogniska, wycieczki szkolne	wychowawcy klas (zwłaszcza pierwszych)
	Wyrobienie i wzmacnianie poczucia własnej wartości	cały rok szkolny	godziny wychowawcze, katechezy	wychowawcy, nauczyciel religii
	Uczenie radzenia sobie z niekontrolowanym napięciem i emocjami	cały rok szkolny	godziny wychowawcze, rozmowy indywidualne, katechezy	wychowawcy współpracujący z pedagogiem, nauczyciel religii
	Nabywanie umiejętności wyrażania własnych poglądów	cały rok szkolny	lekcje prowadzone metodą dyskusji	nauczyciele poszczególnych przedmiotów
	Kształtowanie umiejętności rozwiązywania konfliktów drogą mediacji	cały rok szkolny	lekcje prowadzone metodą dyskusji	nauczyciele poszczególnych przedmiotów
	Uczenie młodzieży polubownego załatwiania spraw (bez przemocy)	cały rok szkolny	rozmowy indywidualne, dyskusje	wychowawcy, nauczyciele
	Poznanie przyczyn wywołujących stres (stresorów) oraz medycznych objawów stres	cały rok szkolny	lekcje biologii zgodnie z rozkładem materiału	nauczyciel biologii
	Kształtowanie właściwych relacji między nauczycielami a uczniami	cały rok szkolny	dyskusje, komunikaty	wychowawcy klas, dyrektor szkoły

III. Profilaktyka uzależnień	Dostarczanie informacji o środkach uzależniających – narkotykach, alkoholu, papierosach, lekarstwach	cały rok szkolny	wykłady, prelekcje, dyskusje	nauczyciel biologii, wychowawcy, przedstawiciele policji, pracownicy Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej
	Zapoznanie z przyczynami i skutkami używania środków odurzających	cały rok szkolny	wykłady, odczyty, spotkania	nauczyciel biologii, wychowawcy, przedstawiciel policji odpowiedzialny za problematykę antynarkotykową
	Kształcenie zdolności dokonywania świadomego wyboru	cały rok szkolny	dyskusje	wychowawcy, zwłaszcza klas III, nauczyciele
	Wycuczenie zachowań asertywnych	cały rok szkolny	dyskusje	wychowawcy, nauczyciele
	Włączenie się w obchody Światowego Dnia bez Tytoniu	31 dzień maja każdego roku	gazetka ścienna	opiekun SK LOP
	Udział uczniów w apelach szkolnych, olimpiadach, konkursach o tematyce antynałogowej	cały okres zgodnie z terminarzem	apele szkolne, olimpiady, konkursy	opiekun SK LOP, opiekun SK PCK
	Propagowanie pozytywnych form spędzania wolnego czasu	cały rok szkolny	wyjścia do kina, wyjazdy do teatru, udział w zajęciach pozalekcyjnych	nauczyciele języka polskiego, opiekunowie zajęć
	Analiza losów absolwentów liceum, którzy kiedyś dokonali świadomego wyboru	cały rok szkolny	spotkania z absolwentami	wychowawcy zwłaszcza klas drugich i trzecich

IV. Przeciwdziałanie zbyt wczesnej aktywności seksualnej i troska o zdrowie potomstwa	Przypomnienie wiadomości o procesach dojrzewania biologicznego, psychicznego i społecznego	cały rok szkolny	lekcje biologii, godziny wychowawcze – pogadanki	nauczyciel biologii, wychowawcy klas
	Zapoznanie z przebiegiem procesu rozmnażania i rozwojem płodowym człowieka	cały rok szkolny	lekcje biologii – elementy wykładu i pogadanki	nauczyciel biologii
	Poinformowanie o skutkach zbyt wczesnej inicjacji seksualnej	cały okres, zgodnie z rozkładami materiału	lekcje biologii, godziny wychowawcze, katechezy, zajęcia z przysposobienia do życia	nauczyciel biologii, wychowawcy klas, nauczyciel religii
	Wyjaśnienie na czym polega odpowiedzialne rodzicielstwo	cały okres, zgodnie z rozkładami materiału	katechezy, zajęcia z przysposobienia do życia, godziny wychowawcze	nauczyciel religii, nauczyciel wychowania do życia w rodzinie, wychowawcy
	Upowszechnienie wiedzy z zakresu życia seksualnego człowieka, ze szczególnym uwzględnieniem problemu regulacji liczby urodzeń	cały okres, zgodnie z rozkładami materiału	lekcje biologii, godziny wychowawcze, zajęcia z przysposobienia do życia	nauczyciel biologii, wychowawcy klas, nauczyciel przysposobienia do życia
	Omówienie czynników wpływających szkodliwie na rozwój płodu (alkohol, narkotyki, dym papierosowy, leki, infekcje bakteryjne i wirusowe itp.)	zgodnie z rozkładami materiału z biologii	lekcje biologii – pogadanki, dyskusje, elementy wykładu	nauczyciel biologii
	Realizacja Programu Pierwotnej Profilaktyki Wad Cewy Nerwowej jako przygotowanie młodzieży do przyszłego rodzicielstwa	zgodnie z rozkładami materiału z biologii	realizacja programu przez uczniów klas drugich	nauczyciel biologii

VI. Bezpieczeństwo na co dzień	Udzielanie wskazówek dotyczących bezpiecznego pobytu w szkole oraz w drodze do i ze szkoły	wrzesień każdego roku szkolnego	komunikaty, zarządzenia, apel	dyrektor szkoły
	Zapoznanie z regulaminami i przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy poszczególnych pracowni przedmiotowych, a zwłaszcza fizycznej, chemicznej, informatycznej, biologicznej, sali gimnastycznej	wrzesień każdego roku szkolnego	podanie lub przypomnienie regulaminów pracowni, przepisów BHP	opiekunowie pracowni
	Kontrolowanie przestrzegania regulaminów korzystania z poszczególnych pracowni	cały rok szkolny	zajęcia w pracowniach	opiekunowie pracowni
	Objęcie uczniów grupowym ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych wypadków	wrzesień każdego roku szkolnego	zawarcie ubezpieczeń	dyrektor szkoły, wychowawcy klas, pani sekretarka
	Przekazywanie informacji przez funkcjonariuszy Powiatowej Komendy Policji, Powiatowej Straży Pożarnej o czyhających niebezpieczeństwach	cały rok szkolny	spotkania z funkcjonariuszami	dyrektor szkoły, wychowawcy klas
	Przypominanie o zasadach regulaminowych obowiązujących na wycieczkach szkolnych	cały rok szkolny zgodnie z harmonogramem wycieczek	dyskusje	wychowawcy klas, opiekunowie wycieczek
	Sprawowanie przez nauczycieli pieczy nad bezpieczeństwem młodzieży	cały rok szkolny	dyżury nauczycielskie	dyrektor szkoły, nauczyciele dyżurni

	Podanie zaleceń odnośnie bezpiecznego wypoczynku podczas ferii szkolnych i wakacji	miesiące poprzedzające ferie i wakacje	informacje, komunikaty	dyrektor szkoły, wychowawcy klas
--	---	---	---------------------------	-------------------------------------

Przyjęto Uchwałą Nr 27/10 Rady Pedagogicznej Liceum Ogólnokształcącego w Nisku z dnia 17.11.2010 r.

Przyjęto Uchwałą Nr 1/2010/2011 Rady Rodziców Liceum Ogólnokształcącego w Nisku z dnia 17.11.2010 r.